

случай с дядото Курта. Веднъж като просвирвал *писка* на старата си голяма зурна, с музиката си привлякъл птиче, което кацнало на зурната [И., с. 22]. Когато микревски зурнаджия описва майсторството на своя баща Ибчо Джамалов, казва: “като свиреше, славейче му кацна върху писката” [А.Д., с. 2]. Привличането и хипнотизирането на птица със звука на зурната се пренася от легендите и миналото, от родовата митология, в реалността и настоящето. Млад кавракировски зурнаджия разказва случай, в който докато свирел, врабче кацнало на зурната му и стояло няколко секунди [С.К., 10/2001, с. 29].

Зурнаджии разказват меморати, в които със своя инструмент укротяват змии, влечуги и други твари. Според информаторите това не са легенди, а истински случаи, преживяни от тях. Историите се появяват обикновено в биографични разкази и са свързани с представянето на собственото майсторство, изкусно свирене, сила и изобщо, мястото на музиката в живота им. В разговор с кавракировски зурнаджия, между дълъг разказ за огражденска сватба и диалог за промени в устройството на зурната, се появява следната случка: “Бога ми, истински случай! Праим една нова зурна и га горим така. Опитвам га да свири. Обаче засвирих една мелодия такава, жална мелодия. На терасата, знайш я ти терасата, дет седеше. И просто, тръгна ми така и зурната. По едно време, колко, десетина минути дали свирех, отде ми отиде очите, гледам една змия и се изправила така – ей толкова, двайсе-трийсе сантиметра. Точно срещу мене и само слуша! Ма аз изтръпнах – ни мога да сопрам, ни не мога. Да викам, нищо! Аз пък от змии много ме е страх. Викам: шо да направим? Она ме гледа в очите, аз я гледам и си свирим, и си перкам това-онова. Аз от змии много ме е страх, мечка да е, ке се борам, но от змии ме е страх. Изправи се отдолу – един метър, аз съм на високо така, тя като дигна така, мъка – само гледа. И аз като ги ударям така пръстите, нарочно ги ударям, тя ги следи. Дали иска да са фърля, дали... Не знам! И няма на кой да викам, няма ни помощ, ни нищо. И си викам, няма да сопрам, шо сака да прай. И свирам си и от време на време я поглежгдам така. На тъз жалната. Обаче смених мелодията, тя, завъртя се така и в земята скри се. Обърнах друга музика, нали” [Д.К., 10/2001, с. 29].

В биографичен разказ на разложки зурнаджия също се появява история за укротяване на змии и животни със зурнаджийска музика. Епизодът е част от описание на гурбета на героя в Либия, където той е бил в строителна бригада. Първо се разказва за агне, което спасил от кучета, отгледал като го хранел с биберон и му свирил с кавал. След това се разказва как получил вест за сватбата на сина си, бригадирът не го пуснал и зурнаджията с музиката си, укротяваща змии, получил паспорта си, за да се върне в България. Важно е да се отбележи, че зурнаджийската музика и в този случай се свързва с укротяване на змии – когато отглежда агне, музикантът му свири с кавал, но когато трябва да укроти и поведе диви твари, свири на зурна:

“Сина се жени и ми праща снимка... Тръгвай веднага да доеш да направиш сватбата. Директора казва: “Манчо, не оди! 16 души те чека да направиш работата... Прати пари, вика, нека напраат”. Не! Аз жена за пръв път син. Аз трябва да съм на върха, да играа! Да кажат – това е таткото... И казвам – че ми дадете ли паспорта? Не ми дават паспорта да си бегувам. Докато не завърши обекта, нема да си бягаш. Как нема, бе? Са че викна сичките змии и ше дойдат тука в счетоводството. “Манчо, де бе!” Казах. И се качих – това се казваше местото “Царевец”... В Либия, Бенгазия. Обект 11-12. Аз се качих на скалата горе. И си засвирих. И си пия ракия. Портокалова